

Aleg. 83.

Sprawozdanie

komisji kultury krajowej w przedmiocie rządowego projektu ustawy
o używaniu prywatnych ogierów do stanowienia.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. października b. r. L. 508 przekazał Wysoki Sejm do sprawozdania komisji kultury krajowej przedłożenie rządowe, będące projektem ustawy określającej warunki, pod jakimi ogierzy należące do prywatnych właścicieli mogą być używane do stanowienia cudzych klaczy. Zarazem polecił Wysoki Sejm przedłożenie to traktować jako sprawę nagłą.

Udzielone komisji motywa, jakie skłoniły Rząd do wniesienia rzezonego projektu powołują się na wyrażone niejednokrotnie życzenie chodowców, aby dotychczasowe ustawodawstwo dotyczące licencyonowania ogierów uległo gruntownej reformie.

W szczególności domagały się z kraju dochodzące głosy zmiany obowiązujących dotąd rozporządzeń ministeryalnych z dnia 25. kwietnia 1855 L. 79 dz. u. p., z 3. lutego 1866 L. 18 dz. u. p. i z 15. maja 1874 L. 76 dz. u. p.

Te często powtarzające się żądania spowodowały Rząd do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy, której głównym celem jest zapobiedz szkodliwemu dla chowu koni używaniu ogierów niekwalifikujących się do rozplodu.

Komisja kultury krajowej zbadawszy szczegółowo projektowaną ustawę, uznała ją za zupełnie celowi odpowiednią i przedkłada takową bez żadnej prawie zmiany Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia. Pozostawiając jednak rzezony projekt niezmieniony co do treści, przerobiła go Komisja pod względem stylistycznym, z powodu, że ustawa w niektórych ustępach zdawała się niejasną i nasuwały się wątpliwości co do istotnego znaczenia jej postanowień.

Komisja kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy chwalić załączony sub *a*) projekt ustawy.

We Lwowie dnia 10. października 1881.

J. Czartoryski
przewodniczący.

J. Tarnowski
Sprawozdawca.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Ktokolwiek zamierza używać ogiera za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy, obowiązany jest przed nadejściem pory stanowienia uzyskać na to licencyę według postanowień następujących.

Jeżeli gmina lub spółka właścicieli posiada ogiera, to klacze należące do członków tej gminy lub spółki, mają być uważane jako klacze cudze.

§. 2.

Ktokolwiek życzy sobie uzyskać dla ogiera licencyę na nadchodzący okres stanowienia, obowiązany jest najdalej do 1. listopada zgłosić się z tem żądaniem ustnie lub pisemnie do politycznej władzy powiatu, w którym zamieszkuje.

Na podstawie wniesionych zgłoszeń ustanawia c. k. Namiestnictwo odpowiadającą potrzebie ilość komisji do licencyonowania ogierów i w stosownym czasie podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem powiatowych władz politycznych i zwierzchności gminnych (obszarów dworskich) miejsce urzędowania każdej komisji, równie jak termin publicznie odbyć się mającego licencyonowania.

Namiestnictwo ustanowić może jedną komisję dla kilku powiatów; — okoliczność ta powinna być w sposób właściwy obwieszczoną.

Właściciele stadnin, którzy mają zamiar ogierami swojemi cudze klacze stanowić, mogą uzyskać wyjątkowo od politycznej władzy powiatowej zezwolenie, by ogiery te, oglądane i zbadane były przez komisję nie w miejscu jej urzędowania, ale tam, gdzie się ogiery znajdują — w tym jednak razie poniesą sami koszta tych komisyjnych oględzin.

§. 3.

Komisje ustanowione będą przez c. k. Namiestnictwo na przeciąg lat trzech; — w skład ich wchodzić ma zastępca komendy zakładów rządowych, oraz trzech znawców, których na wniosek Wydziału powiatowego zamianuje Namiestnictwo. Jeden z nich powinien — o ile rzecz okaże się możliwą — być egzaminowanym weterynarzem, gdyby zaś weterynarza w składzie komisji nie było, przyzwać należy konowala, który jednak nie będzie uważany jako członek komisji i będzie tylko miał zadanie orzekać o stanie zdrowia ogierów komisji przedstawionych.

Członkowie komisji wybierają z pomiędzy siebie przewodniczącego, który kieruje czynnościami komisji.

§. 4.

Komisya uznać może jedynie te z pomiędzy przedstawionych jej ogierów za zdadne do stanowienia, względem których okaże się przy rewizyi, że są zdrowe, nie mają żadnej wady dziedzicznej, że się kwalifikują do rozplodu i odpowiadają rasom i typom krajowym.

Komisya ma wyraźnie wymienić w karcie licencyjnej, do jakiego rodzaju klaczy lub dla jakiej rasy uznaje ogiera za odpowiedniego.

Uchwały komisyi zapadają większością głosów, w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którym głosuje przewodniczący.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej 3 członków.

§. 5.

Od orzeczenia komisyi nie ma rekursu. Komisya obowiązana jest właścicielom ogierów, którym odmówiła licencji, oznajmić powody odmowy ustnie, a na ich żądanie pisemnie.

§. 6.

Z rozpraw komisyi spisany będzie protokół podpisany przez wszystkich członków komisyi i następnie przedłożony Namiestnictwu, które go przedkłada Ministerstwu rolnictwa.

§. 7.

Komisya udziela bezpłatnie licencji na przeciąg jednego do trzech lat według formularza przez Namiestnictwo postanowionego i ogłoszonego. Licencya ta upoważnia do umieszczenia ogiera w pewnej stacyi i do stanowienia nim takich klaczy, jakie dla niego w licencji są wskazane.

§. 8.

Posiadacz licencyonowanego ogiera obowiązany jest wydać właścicielowi klaczy jego ogierem stanowionej dowód czyli kartę stanowienia. Obowiązany jest także prowadzić dokładny rejestr wszystkich klaczy licencyonowanym ogierem stanowionych. Bliższe przepisy co do kart i rejestrów stanowienia wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

§. 9.

Oplata za stanowienie zależy wyłącznie od dobrowolnej umowy stron interesowanych.

§. 10.

Każdy licencyonowany ogier będzie w porze stanowienia raz w miesiąc rewidowany przez weterynarza lub konowała do tej czynności przez e. k. Władzę powiatową przeznaczonego, nadto jeżeli licencya opiewa na 2 lub 3 lata, będzie rewidowany corocznie przed nadejściem pory stanowienia. Rezultat oględzin zanotowany być ma na karcie licencyjnej. W razie zachodzących okoliczności, które nie dozwalałyby nadal ogiera do stanowienia używać, powinien odbywający rewizyę wzbronić dalszego stanowienia i zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową celem dalszego zarządzenia, ewentualnie zastosowania ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35. Dz. p. p. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Gdyby rzeczona ustawa nie była zastosowaną, a pomimo to cofnięcie licencji okazało się potrzebnem, może takowe nastąpić tylko za orzeczeniem komisyi.

Koszta rewizyi ponosi Skarb państwa. Kto posiada licencyonowanego ogiera, obowiązany jest na żądanie komisyi przedstawić go teje lub członkom przez nią wydelegowanym, w miejscu, gdzie się ogier znajduje.

§. 11.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podpadać pod ustawę z dnia 29. lutego 1880 r. Nr. 35. Dz. p. p. a w szczególności pod paragrafy (1. 2. 15. 16. 29. 31. 32. 33. 44 i 45) karane będą w sposób następujący:

a) Kto używa ogiera bez licencji za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy podlega grzywnie do 100 zlr.

b) Kto klacz swoją stanowić każe świadomie nelicencyonowanym ogierem, podlega grzywnie do 50 zlr.

c) Właściciel, który dopuści, by ogier jego dwuletni lub starszy paś się razem z kluczami jakiegobądź wieku, podlega grzywnie do 50 zlr.

d) Wszelkie inne przekroczenia tej ustawy podlegają grzywnie do 50 zlr.

W razie niemożności ściągnięcia kary piniężnej należy ją zmienić na areszt, wymierzając za każde 5 zlr. grzywny, 24 godzin aresztu.

Kary pieniężne przypadają na fundusz ubogich tej gminy w której przekroczenie zostało popełnione.

§. 12.

Polityczna władza powiatowa przeprowadza dochodzenie, orzeka o przekroczeniu i wydaje wyroki,

Od orzeczeń karnych odwołać się można do Namiestnictwa, a w trzeciej instancji do Ministerstwa spraw wewnętrznych, od innych zaś zarządzeń władz politycznych w trzeciej instancji do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw orzeczeniu w drugiej instancji przez Namiestnictwo zatwierdzonemu dalszy rekurs nie jest dopuszczalny.

Odwołanie się od zarządzeń władz politycznych ma tylko wtedy moc odraczającą, jeżeli wykonanie zarządzenia, będącego przedmiotem rekursu, może według ocenienia władzy do wykonania powołanej bez niebezpieczeństwa być odroczone.

§. 13.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tracą w Galicyi moc obowiązującą rozporządzenia ministeryalne z dnia 25. kwietnia 1855 r. Nr. 79. Dz. p. p., z dnia 3. lutego 1866 r. Nr. 18. Dz. p. p. i z dnia 15. maja 1874 r. Nr. 76 Dz. p. p.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.